

Робочий зошит — це посібник, у якому учень / учениця може писати, малювати, створювати схеми тощо. Тексти та ілюстрації до більшості завдань підібрані так, щоб вивчення української мови стало цікавим та пізнавальним. Ключі до деяких вправ дають змогу без допомоги вчителя перевірити правильність виконання.

Під час оцінювання тестів слід врахувати, що всі завдання (окрім тих, де потрібно встановити відповідність) оцінюємо по 1 балу за правильну відповідь. Завдання на встановлення відповідностей оцінюємо максимально 4 балами: по 1 балу за кожну правильно встановлену відповідність. Тому, виконавши перший рівень, максимально можна набрати 4 бали, другий рівень — 7 балів (3 бали за тестові завдання з однією правильною відповіддю та 4 бали за завдання на встановлення відповідностей), третій рівень — так само 7 балів. Усього — максимальних 18 балів.

Для переведення у 12-бальну шкалу потрібно отриману суму поділити на 3 і помножити на 2. Наприклад, учень набрав 15 балів: $15 : 3 \times 2 = 10$ балів.

Таблиця переведення у 12-бальну шкалу

I рівень	II рівень	III рівень
1. — 1 б.	1. А. — 1 б.	1. А. — 1 б.
2. — 1 б.	Б. — 1 б.	Б. — 1 б.
3. — 1 б.	В. — 1 б.	В. — 1 б.
4. — 1 б.	Г. — 1 б.	Г. — 1 б.
	2. — 1 б.	2. — 1 б.
	3. — 1 б.	3. — 1 б.
	4. — 1 б.	4. — 1 б.
Усього: 4 бали	Усього: 7 балів	Усього: 7 балів
УСЬОГО: 18 балів : 3 × 2 = 12 балів		

18 — 12 балів

17 — 11 балів

16 — 11 балів

15 — 10 балів

14 — 9 балів

13 — 9 балів

12 — 8 балів

11 — 7 балів

10 — 7 балів

9 — 6 балів

8 — 6 балів

7 — 5 балів

6 — 4 бали

5 — 3 бали

4 — 3 бали

3 — 2 бали

2 — 1 бал

1 — 1 бал

Умовні позначення

— вправи підвищеної складності

— працюємо з новими словами

— ключ до вправи

— досліджуємо медіатексти

— творче завдання

ПРИКМЕТНИК

Прикметник як частина мови. Короткі форми прикметників

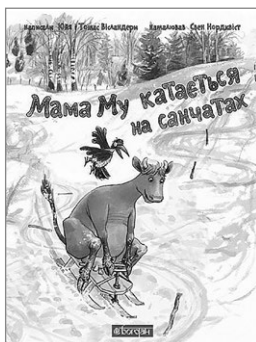
1. Проаналізуй обкладинки. Обведи ті, у яких є прикметники. Виконай завдання.

А

Б

В

Завдання

1. Запиши оновлені назви книжок, вилучивши з них прикметники. Що змінилося в назві? Яку інформацію ми втратили без прикметників?

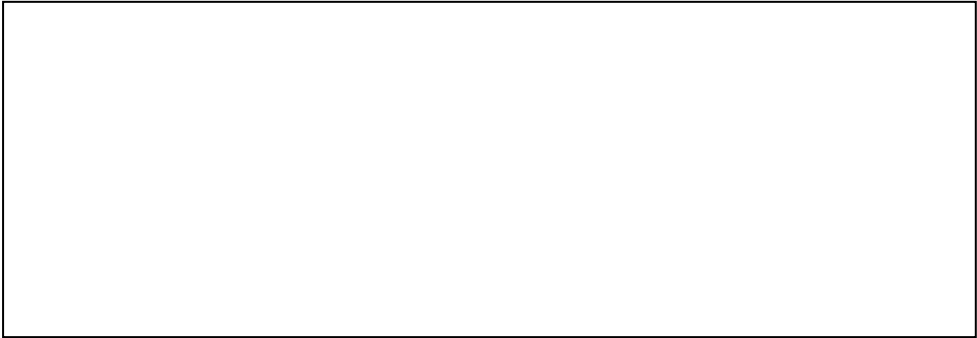
2. Які з обкладинок мають спільні риси? Запиши свою думку й доведи її.

На мою думку, обкладинка _____ та обкладинка _____ мають такі спільні риси:

Я так думаю, тому що _____

3. Обери одну з обкладинок і напиши, про що, на твою думку, ідеться в цій книзі.

4. Намалюй власну обкладинку до улюбленої книги, у назві якої є прикметники.

2. З-поміж поданих слів визнач прикметники й випиши їх.

Значення, позначити, значний, мудрість, намудрюють, мудресенької, здоровенні, здоров'ячко, поздоровили, лід, льодове, згубив, згубного, розгубленням, Купріяненко, Купріянів, з'єднань, з'єднувальному.

У вписаних прикметниках підкресли другу від початку букву й прочитаєш закінчення вислову французького лексикографа П. Буаста: “Мисляча голова ніколи не ...”. Напиши, як ти розумієш цей вислів.

3. Прочитай текст. Виконай завдання.

Маркетингова хитрість

Сезон знижок в Україні має багато хитрощів. У США покупці полюють на дешеву техніку в кінці листопада, тоді як у нашій країні крамниці пропонують досить номінальні знижки. Обіцяні рекламними оголошеннями акції треба ретельно перевіряти. Особливо це варто робити напередодні, аби переконатися, що товар справді став дешевшим. Популярна маніпуляція перед розпродажем — підвищити ціни, потім перекреслити їх і написати, що це шалена знижка.

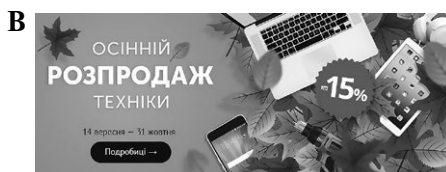
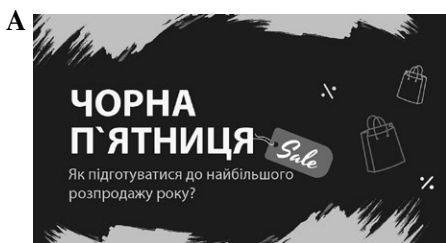
Завдання

1. Випиши з тексту всі прикметники в алфавітному порядку.

2. Запиши лексичне значення одного з вписаних прикметників іншомовного походження, скориставшись тлумачним словником.

3. Порівняй інформацію з тексту з власним досвідом. Чи помічав / помічала ти описані в тексті ситуації, купуючи товари? Напиши.

4. Обери ілюстрацію, яка могла б доповнити цей текст. Поясни свою думку.

4. Переглянь відео про “Щедрик” від проєкту “Книга-мандрівка. Україна”. Випиши з нього 10 прикметників. Зроби конспект прослуханого матеріалу, використовуючи схеми та графічні елементи.

10 прикметників:

Місце для конспекту:

5. Підкресли прикметники як члени речення.

1. Не кожний самородок золотий.
2. Коли чорне важко видати за біле, його спочатку видають за сіре.
3. Звеличення чужого — це приниження свого.
4. Із затятих зубрил народжуються суворі екзаменатори.
5. І велика постать може виявитися сірою.

6. Добери до іменників відповідні прикметники, узгодивши їх з поданими іменниками в роді, числі та відмінкові.

Зразок: яблуками запашними

Іменники:

яблуками	у ланцюгах
брів	книгам
у слідах	зоре
ведмедя	льодом
братові	думок

Прикметники:

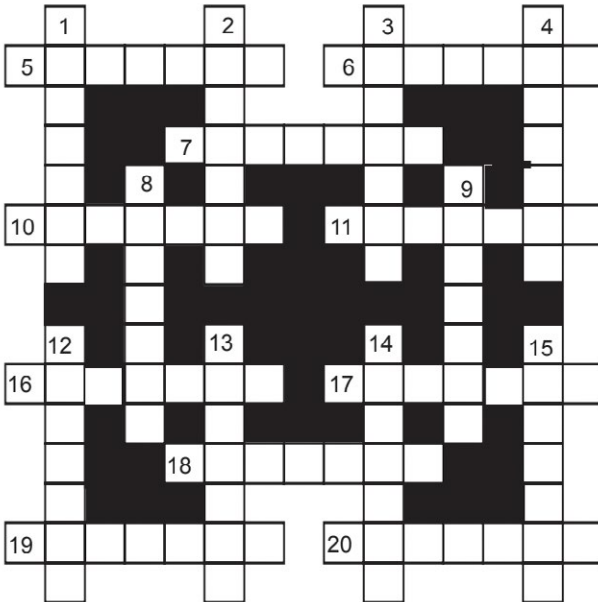
цікавий	миттєвий
залізний	холоднющий
запашний	злющий
ранній	заячий
рідний	чорний

7. Заповни таблицю прикладами форм прикметників з довідки.

Довідка:
ясний, дрібний, славний, здоровий, радий, певний.

Форми прикметника		
коротка	повна	
	стягнена	нестягнена
зелен	зелена, зелене	зеленая, зеленее

8. Заповни кросворд прикметниками.

По вертикалі:

1. Той, що творить.
2. Антонім до *невидимий*.
3. Той, що за певної умови.
4. Синонім до *міцний*.
8. Нетупий.
9. Синонім до *прекрасний*.
12. Той, про якого всі знають.
13. Антонім до *літній*.
14. Неживий.
15. Невисокий.

По горизонталі:

5. Нем'який.
6. Укус змії.
7. Та, що належить Мишкові.
10. Антонім до *вузький*.
11. Антонім до *майбутній*.
16. Синонім до *ледачий*.
17. Немалий.
18. Та, що з горбом.
19. Синонім до *уважний*.
20. Антонім до *низький*.

Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні

9. Опиши подані зображення, використовуючи лише відносні прикметники.

А

Б

10. Обери й підкресли правильне твердження. Поясни свою думку.

Тільки якісні прикметники можуть мати:

- ступінь порівняння;
- суфікси *-ан-, -ин-, -ів-, -ов-*;
- давню коротку форму (*зелен, ясен*);
- префікси *пре-, ультра-, екстра-, над-*;
- повтор основ типу *білий-білий, дужий-предужий*;
- основу, утворену від іменника.

11. Випиши з поданого тексту якісні прикметники (їх є 13). Допиши продовження тексту на 3–4 речення, використовуючи лише якісні прикметники.

Отець Ілакович не пам'ятав уже всіх назв яблунь. Багато дерев з часом для зручності отримали свійські, простіші назви, як-от: “яблунька до другої Богородиці”, чи груші “до святого Іллі”, а чи “по святім Іллі”, але деякі старі названня отець Сидір просто не хотів забувати.

Ось невеличка, саме проти ганку, приземиста яблуня, родить “біловинки” — білі, винні, дуже сочисті яблука... Великі, кислі, легкі до розварювання “боцмани” саме через ці свої прикмети були закріплені за кухнею. Струнка, схожа здалека на грушу яблуня на першому закруті серпантини родить солодкі, алебастрово-білі яблука, які, дозрівши, дренчать всередині зернятками. Звідціль і назва — “дренчівки” (*Ірина Вільде*).

12. Заміни подані словосполучення синонімічними. Визнач, до якого розряду за значенням належать прикметники в словосполученнях.

Зразок.

залізна труба — труба із заліза

- осінній місяць — _____
учнівський зошит — _____
шоколадний батончик — _____
глиняний посуд — _____
навколосвітня подорож — _____
підземний хід — _____
дерев'яна ложка — _____
шовкова хустка — _____
українська земля — _____
триповерховий будинок — _____

13. Із поданого тексту випиши відносні прикметники (їх є 6). Виконай завдання.

Слово “папір” прийшло до нас через польську мову з німецької і трапляється в книжках, починаючи з XVI століття. Німці взяли це слово з латини (нею, як ви пам'ятаєте, розмовляли у Стародавньому Римі; в середні віки в Європі нею писали наукові праці). Римляни це слово, як і багато інших народів, узяли з грецької мови, а греки — у єгиптян (А. Коваль).

Завдання

1. Проаналізуй ілюстрацію та визнач, чи можливо її використати в поданому тексті. Додай одне речення так, щоб використання ілюстрації в тексті стало доречним.

Виготовлення паперу в Стародавньому Китаї

2. Проаналізуй хронологію й зобрази інформацію у формі стрічки часу. Підкресли відносні прикметники в списку подій.

105 — винахід паперу з бавовни Цай Лунем в Китаї.

600-ті роки — проникнення паперу в Корею і в Японію.

751 — проникнення паперу на Захід.

1238 — перша паперова фабрика в Іспанії.

1200-ті роки — початок виробництва паперу в Україні.

1799 — патент на винахід машини з виготовлення паперу.

1857 — технологія отримання паперу з деревини.

Виникнення паперу

3. Перетвори інформацію зі стрічки часу в текст (5–6 речень). Використовуй лише відносні прикметники.

14. Підкресли в поданих парах якісні прикметники.

лисяча нора — лисячий характер

бузковий цвіт — бузковий колір

срібна виделка — срібний голос

ведмежий барліг — ведмежа послуга

кришталевий келих — кришталевий звук

залізний стовп — залізна витримка

золоті сережки — золоті слова

кучеряве волосся — кучерявий вислів

кам'яне обличчя — кам'яний паркан

волошкові очі — волошкове поле

дерев'яна ложка — дерев'яні ноги

шовкова хустка — шовкова шкіра

ЗМІСТ

Прикметник	4
Прикметник як частина мови. Короткі форми прикметників	4
Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні	9
Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх	14
Прикметники твердої та м'якої груп. Відмінювання прикметників	18
Творення прикметників.Перехід прикметників в іменники	21
Букви <i>e, o, u, i</i> в прикметникових суфіксах <i>-ев- (-ев-), -ов-, -ичн-, -ічн-,</i> <i>-ин-, -ін-</i>	24
Написання <i>-н-</i> і <i>-ни-</i> у прикметниках.....	26
Написання складних прикметників разом і з дефісом.....	28
Написання <i>НЕ</i> з прикметниками	30
Прикметник. Узагальнення.....	32
<i>Діагностична (контрольна) робота 4. Прикметник</i>	33
Числівник	36
Числівник як частина мови.....	36
Кількісні (власне кількісні, дробові, збірні) й порядкові числівники	40
Відмінювання числівників (одиниці).....	41
Відмінювання числівників (десятки).....	42
Відмінювання числівники (сотні).....	45
Відмінювання числівників(дробові й порядкові).....	46
Буква <i>ь</i> у кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках.....	49
Написання разом порядкових числівників з <i>-сотий, -тисячний, -мільйон-</i> <i>ний, -мільярдний</i>	50
Узгодження числівників з іменниками	51
Уживання числівників на позначення часу.....	55
Числівник. Узагальнення	57
<i>Діагностична (контрольна) робота 5. Числівник</i>	60
Займенник	63
Займенник як частина мови	63
Розряди займенників за значенням.....	65
Особові й зворотний займенники	67
Присвійні займенники.....	69
Питальні й відносні займенники.....	70
Заперечні й неозначені займенники	72
Написання заперечних і неозначених займенників разом, окремо, з дефісом..	75
Вказівні й означальні займенники	77
Займенник. Узагальнення	78
<i>Діагностична (контрольна) робота 6. Займенник</i>	80
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Будова слова)	83
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Словотвір)	84
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Орфографія)	85
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Іменник)	87
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Прикметник).....	89
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Числівник).....	92
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ (Займенник)	93
ПІДСУМКОВА ДІАГНОСТИЧНА РОБОТА. Читання й аналіз текстів	94